

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
EVGENI TANCHEV
17 päivänä joulukuuta 2020¹

Asia C-128/19

Azienda Sanitaria Provinciale di Catania
vastaan
Assessorato della Salute della Regione Siciliana,
muu osapuoli:
AU

(Ennakkoratkaisupyyntö – Corte suprema di cassazione (ylin tuomioistuin, Italia))

Valtiontuki – Käsitteet ”voimassa oleva tuki” ja ”uusi tuki” – Asetus (EU) N:o 702/2014 – Eläintautien ennaltaehkäisystä, valvonnasta ja hävittämisestä aiheutuneisiin kustannuksiin tarkoitettu tuki sekä tällaisten tautien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen tarkoitettu tuki – Asetus (EU) N:o 1408/2013 – Vähämerkityksinen tuki

1. Tässä menettelyssä kyseessä oleva riita-asia pohjautuu Sisilian hallintoalueen vuonna 1989 toteuttamaan lainsäädäntötoimenpiteeseen, jossa säädettiin korvauksen maksamisesta sellaisten eläinten omistajille, jotka teurastettiin niiden sairastuttua tiettyihin sairauksiin. Vuosien saatossa tätä korvausta rahoitettiin useaan otteeseen Sisilian hallintoalueen antamalla lainsäädännöllä. AU, joka on sisilialainen karjankasvattaja, vaati tämän korvauksen maksamista kansallisissa tuomioistuimissa vuonna 2005 annetun Sisilian alueellisen lain, joka on viimeisin korvauksen rahoittamiseksi toteutettu toimenpide, perusteella. Unionin tuomioistuimessa käsiteltävä kysymys koskee sitä, onko kyseinen korvaus SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea ja, jos on, toteutettiin se SEUT 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti.
2. Asiaa hankaloittaa se, että vaikka komissio oli hyväksynyt alkuperäisen, vuonna 1989 annetun lainsäädännön ja useita korvauksen rahoittamisesta myöhemmin annettuja lakeja, näin ei tapahtunut vuonna 2005 annetun lain tapauksessa. Herääkin kysymys, kuuluuko viimeksi mainittu laki komission aiemmalle korvauksen rahoittamista koskevalle lainsäädännölle antaman hyväksynnän piiriin.
3. Tämä asia tarjoaa näin ollen unionin tuomioistuimelle tilaisuuden antaa ohjeita käsitteistä ”uusi tuki”, josta on ilmoitettava komissiolle ennen sen toteuttamista, ja ”voimassa oleva tuki”, johon tätä vaatimusta ei sovelleta joko sen vuoksi, että se on jo hyväksytty, tai (muun muassa) sen vuoksi, että sillä muutetaan vähäisessä määrin jo hyväksyttyä tukea.

¹ Alkuperäinen kieli: englanti.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Euroopan unionin oikeus

4. [SEUT 108] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999² 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

--

b) ’voimassa olevalla tuella’

--

ii) hyväksytyjä tukia eli tukiohjelmiä ja yksittäisiä tukia, jotka komissio tai neuvosto on hyväksynyt;

--

c) ’uudella tuella’ kaikkia tukia, eli tukiohjelmiä ja yksittäisiä tukia, jotka eivät ole voimassa olevaa tukea, mukaan lukien voimassa olevan tuen muutokset;

--”

B Italian oikeus

5. Sisilian alueellisen lain nro 12/1989³ 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Tuberkuloosiin, luomistautiin ja leukoosiin sairastuneita nautaeläimiä ja luomistautiin sairastuneita lammas- ja vuohieläimiä kasvattavien tilojen tervehdyttämistä varten 9.6.1964 annetun lain nro 615, 23.1.1968 annetun lain nro 33 ja 23.1.1968 annetun lain nro 34, sellaisina kuin ne ovat muutettuina ja täydennettyinä, nojalla nautaeläinten, jotka on teurastettu ja/tai hävitetty niiden sairastuttua tuberkuloosiin, luomistautiin tai leukoosiin, ja lammas- ja vuohieläinten, jotka on teurastettu ja/tai hävitetty niiden sairastuttua luomistautiin, omistajille maksetaan korvaus sen korvauksen lisäksi, josta säädetään voimassa olevissa kansallisissa säännöksissä, tämän lain liitteessä olevan taulukon mukaisesti.

--

4. Samoihin tarkoituksiin kuin ne, jotka mainittiin edellisissä momenteissa, ja tervehdyttämistoimenpiteiden suorittamisen edistämiseksi karjatiloilla maksetaan 2 000 Italian liiran (ITL) suuruinen palkkio sen palkkion lisäksi, josta säädetään voimassa olevissa kansallisissa säännöksissä, itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiville eläinlääkäreille, joilla on lupa suorittaa 1.6.1968 ja 3.6.1968 annetuissa ministeriön asetuksissa tarkoitettuja toimenpiteitä, kunkin tarkastetun nautaeläimen osalta. Kokonaiskorvauksen enimmäismäärä on joka tapauksessa 3 000 ITL.

2 EYVL 1999, L 83, s. 1.

3 Tuberkuloosiin, luomistautiin ja muihin infektio- ja tartuntatauteihin sairastunutta karjaa kasvattavien tilojen tervehdyttämistä ja kuolleiden eläinten korvaamista edistävistä toimenpiteistä ja karjankasvattajien yhdistyksille maksettavista tuista 5.6.1989 annettu Sisilian hallintoalueen laki nro 12 (Legge Regione Sicilia 5 giugno 1989, n. 12 – Interventi per favorire il risanamento e il reintegro degli allevamenti zootecnici colpiti dalla tubercolosi, dalla brucellosi e da altre malattie infettive e diffusive e contributi alle associazioni degli allevatori, jäljempänä Sisilian alueellinen laki nro 12/1989).

5. Tämän pykälän soveltamiseksi hyväksytään 7 000 miljoonan ITL:n menoerä kuluvana varainhoitovuonna ja 6 000 miljoonan ITL:n menoerä kummallekin varainhoitovuodelle 1990 ja 1991.”

6. Sisilian alueellisen lain nro 19/2005⁴ 25 §:n 16 momentissa säädetään seuraavaa:

”Niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, joista on säädetty [Sisilian alueellisen lain nro 12/1989] 1 §:ssä, ja 23.12.2000 annetun Sisilian alueellisen lain nro 32 134 §:n mukaisesti hyväksytään 20 000 000 euron menoerä, josta Sisilian paikalliset terveystoimikset maksavat asianmukaiset määrät infektio- ja tartuntatautien vuoksi vuosien 2000 ja 2006 välisenä aikana teurastettujen eläinten omistajille ja samojen vuosien ajalta itsenäisinä elinkeinonharjoittajina toimiville eläinlääkäreille, jotka ovat suorittaneet tervehdyttämistoimia. Tässä momentissa tarkoitettuja tavoitteita varten varainhoitovuodelle 2005 on hyväksytty 10 000 000 euron menoerä (alamomentti 10.3.1.3.2, luku 417702). Seuraavien varainhoituvuosien osalta noudatetaan 27.4.1999 annetun alueellisen lain nro 10, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä, 3 §:n 2 momentin i kohtaa.”

II Pääasian tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

7. Karjankasvattajana toimiva AU vaati sen korvauksen maksamista, jota alun perin Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:n ja myöhemmin Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentin mukaisesti oli maksettava karjankasvatusalan toimijoille, joiden on täytynyt teurastaa luomistautiin sairastunutta karjaa.

8. AU jätti Giudice unico del Tribunale di Cataniaan (Catanian yksijäseninen alioikeus, Italia) hakemuksen, jossa hän vaati kyseistä tuomioistuinta antamaan Azienda Sanitaria Provinciale di Cataniaalle (Catanian maakunnan terveystoimiksen, jäljempänä ASPC) maksamismääräyksen, jolla tämä määrätään maksamaan hänelle 11 930,08 euroa korvauksena tartuntatauteihin sairastuneiden eläinten teurastamisesta. Giudice unico del Tribunale di Catania hyväksyi hakemuksen määräyksellään nro 81/08.

9. ASPC vaati 21.4.2008 Giudice unico del Tribunale di Cataniaan antaman määräyksen nro 81/08 kumoamista. Giudice unico del Tribunale di Catania hyväksyi vaatimuksen ja kumosi määräyksen nro 81/08 3./8.6.2011 antamallaan tuomiolla nro 2141/2011.

10. AU jätti 23.7.2012 Corte d'appello di Cataniaan (Catanian ylioikeus, Italia) valituksen, jossa hän vaati tuomion nro 2141/2011 kumoamista. Corte d'appello di Catania hyväksyi valituksen 24.7.2013 antamallaan tuomiolla nro 1469/2013 ja muutti tuomiota nro 2141/2011 ja hylkäsi ASPC:n vaatimuksen määräyksen nro 81/08 kumoamisesta.

11. Corte d'appello di Cataniaan menettelyssä ASPC väitti erityisesti, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentissa säädetty korvaus oli valtiontukea, jota ei voitu toteuttaa ennen kuin komissio oli todennut sen sisämarkkinoille soveltuvaksi, mitä se ei ollut tehnyt. Corte d'appello di Catania hylkäsi tämän väitteen sillä perusteella, että ensinnäkin 11.12.2002 tekemässään päätöksessä⁵ komissio oli arvioinut alueellisten lakien säännösten, joilla oli vuosien saatossa ja vuoteen 1997 saakka rahoitettu toimenpidettä, josta säädettiin Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:n aineellisessa

4 Kiireellisistä rahoitustoimenpiteistä ja varainhoitovuotta 2005 koskevan hallintoalueen talousarvion muuttamisesta ja erinäisistä säännöksistä 22.12.2005 annettu Sisilian hallintoalueen laki nro 19 (Legge Regione Sicilia 22 dicembre 2005, n. 19 – Misure finanziarie urgenti e variazioni al bilancio della Regione per l'esercizio finanziario 2005. Disposizioni varie, jäljempänä Sisilian alueellinen laki nro 19/2005).

5 11.12.2002 tehty komission päätös valtiontuista NN 37/98 (ex N 808/97) ja NN 138/02 – Italia (Sisilia) – Helposti leviävien eläintautien johdosta myönnettävä tuki: muutoksista hallintoalueen taseeseen ja valtion metsistä vastaavan viraston taseeseen varainhoitovuodelle 1997 ja 7.8.1997 annetun alueellisen lain nro 30 49 §:n muuttamisesta annetun alueellisen lain nro 40/1997 11 § (tuki NN 37/98) ja maatalousalalla toteutettavista kiireellisistä toimenpiteistä annetun alueellisen lain nro 22/1999 7 § (tuki N 138/02) (C(2002) 4786, jäljempänä vuoden 2002 päätös).

säännöksessä, nimittäin Sisilian alueellisen lain nro 40/1997⁶ 11 §:n ja Sisilian alueellisen lain nro 22/1999⁷ 7 §:n, soveltuvuutta sisämarkkinoille ja että toiseksi kyseiseen päätökseen sisältyvä komission toteamus, jonka mukaan tällaiset alueellisten lakien säännökset soveltuivat sisämarkkinoille, koska myös Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momenttia, jolla myös rahoitettiin Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:ssä säädettyä toimenpidettä.

12. ASPC valitti 7.3.2014 Corte d'appello di Catanian tuomiosta Corte suprema di cassazioneen (ylin tuomioistuin, Italia).

13. Corte suprema di cassazione lykkäsi asian käsittelyä ja esitti unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Merkitseekö [Sisilian alueellisen lain nro 19/2005] 25 §:n 16 momentti (”Niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, joista on säädetty [Sisilian alueellisen lain nro 12/1989] 1 §:ssä, ja 23.12.2000 annetun alueellisen lain nro 32 134 §:n mukaisesti hyväksytään 20 000 000 euron menoerä, josta Sisilian paikalliset terveystoimikunnat maksavat asianmukaiset määrät infektio- ja tartuntatautien vuoksi vuosien 2000 ja 2006 välisenä aikana teurastettujen eläinten omistajille ja samojen vuosien ajalta itsenäisinä elinkeinonharjoittajina toimiville eläinlääkäreille, jotka ovat suorittaneet tervehdyttämistoimia. Tässä momentissa tarkoitettuja tavoitteita varten varainhoitovuodelle 2015 on hyväksytty 10 000 000 euron menoerä (alamomentti 10.3.1.3.2, luku 417702). Seuraavien varainhoituvuosien osalta noudatetaan 27.4.1999 annetun alueellisen lain nro 10, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä, 3 §:n 2 momentin i kohtaa”) [SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan] sekä [maatalousalan valtiontuesta annettujen yhteisön suuntaviivojen]⁸ perusteella valtion myöntämää tukea, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa?
- 2) Vaikka [Sisilian alueellisen lain nro 19/2005] 25 §:n 16 momentti (”Niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, joista on säädetty [Sisilian alueellisen lain nro 12/1989] 1 §:ssä, ja 23.12.2000 annetun alueellisen lain nro 32 134 §:n mukaisesti hyväksytään 20 000 euron menoerä, josta Sisilian paikalliset terveystoimikunnat maksavat asianmukaiset määrät infektio- ja tartuntatautien vuoksi vuosien 2000 ja 2006 välisenä aikana teurastettujen eläinten omistajille ja samojen vuosien ajalta itsenäisinä elinkeinonharjoittajina toimiville eläinlääkäreille, jotka ovat suorittaneet tervehdyttämistoimia. Tässä momentissa tarkoitettuja tavoitteita varten varainhoitovuodelle 2015 on hyväksytty 10 000 euron menoerä (alamomentti 10.3.1.3.2, luku 417702). Seuraavien varainhoituvuosien osalta noudatetaan 27.4.1999 annetun alueellisen lain nro 10, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä, 3 §:n 2 momentin i kohtaa”) voisi periaatteessa merkitä valtion myöntämää tukea, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, voidaanko sen kuitenkin katsoa olevan [SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan] mukainen, kun otetaan huomioon ne perustelut, joiden vuoksi komissio [vuoden 2002 päätöksessä] päätyi katsomaan, että Sisilian alueellisen lain nro 40/1997 11 §:n ja Sisilian alueellisen lain nro 22/1999 7 §:n vastaavanlaiset säännökset olivat [maatalousalan valtiontuesta annetuissa yhteisön suuntaviivoissa] esitettyjen edellytysten täytyessä [SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan] mukaisia?”

6 Muutoksista Sisilian hallintoalueen taseeseen ja valtion metsistä vastaavan viraston taseeseen varainhoitovuodelle 1997 – 7.8.1997 annetun alueellisen lain nro 30 49 §:n muuttamisesta 7.11.1997 annettu Sisilian hallintoalueen laki nro 40 (Legge Regione Sicilia 7 novembre 1997, n. 40 – Variazioni al bilancio della Regione ed al bilancio dell’Azienda delle foreste demaniali della regione siciliana per l’anno finanziario 1997 – Assesamento. Modifica dell’articolo 49 della legge regionale 7 agosto 1997, n. 30; jäljempänä Sisilian alueellinen laki nro 40/1997).

7 Kiireellisistä toimenpiteistä maatalousalalla 28.9.1999 annettu Sisilian hallintoalueen laki nro 22 (Legge Regione Sicilia 28 settembre 1999, n. 22 – Interventi urgenti per il settore agricolo; jäljempänä Sisilian alueellinen laki nro 22/1999).

8 EYVL 2000, C 232, s. 17.

14. Kirjallisia huomautuksia esittivät ASPC, Italian tasavalta ja komissio. Covid-19-pandemian vuoksi suullinen käsittely, joka oli tarkoitus pitää 30.4.2020, peruutettiin. Asianosaisille ennen suullista käsittelyä lähetetyt kysymykset, joihin oli tarkoitus vastata suullisesti, muutettiin Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa mainituille osapuolille osoitetuiksi kysymyksiksi, joihin vastataan kirjallisesti. Lisäksi unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 62 artiklan 1 kohdan mukaisena prosessinjohtotoimena Italian tasavaltaa pyydettiin vastaamaan lisäkysymyksiin. ASPC, Italian tasavalta ja komissio vastasivat kysymyksiin unionin tuomioistuimen asettamassa määräajassa.

III Asian tarkastelu

15. Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta lähinnä, onko Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:ssä säädetty korvaus, jota maksetaan eläinten, jotka on teurastettu niiden sairastuttua, omistajille (jäljempänä riidanalainen korvaus) ja joka rahoitetaan Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentilla, SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

16. Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, onko siinä tapauksessa, että ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentin katsottava olevan ”[SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan] mukainen, kun otetaan huomioon ne perustelut, joiden vuoksi komissio [vuoden 2002 päätöksessä] päätyi katsomaan, että Sisilian alueellisen lain nro 40/1997 11 §:n ja Sisilian alueellisen lain nro 22/1999 7 §:n vastaavanlaiset säännökset olivat – – [SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan] mukaisia”.⁹

17. Unionin tuomioistuimen pyynnöstä tutkin tässä ratkaisuehdotuksessa pelkästään toisen ennakkoratkaisukysymyksen. Oletan näin ollen argumentaatiota varten, että riidanalainen korvaus on SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

A Unionin tuomioistuimen toimivalta vastata toiseen ennakkoratkaisukysymykseen

18. Komissio väittää, ettei toista ennakkoratkaisukysymystä voida ottaa tutkittavaksi, koska unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa lausua tukitoimenpiteiden soveltuvuudesta sisämarkkinoille.

19. Katson, että unionin tuomioistuin on toimivaltainen vastaamaan toiseen ennakkoratkaisukysymykseen.

20. On totta, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa lausua valtiontuen tai tukijärjestelmän soveltuvuudesta sisämarkkinoille, koska tällainen soveltuvuuden arvioiminen kuuluu komission yksinomaiseen toimivaltaan, jonka käyttämistä Euroopan unionin tuomioistuimet valvovat.¹⁰

⁹ Huomaan, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentin, jonka yhteensopivuus SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan kanssa on ensimmäisen ja toisen ennakkoratkaisukysymyksen kohteena, mukaan rahoitetaan paitsi riidanalainen korvaus myös tervehtymistoimiin osallistuville itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiville eläinlääkäreille maksettava palkkio, josta säädetään Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:ssä. Pääasian oikeudenkäynnissä kyseessä oleva riita-asia koskee kuitenkin ainoastaan riidanalaista korvausta, jonka maksamista AU vaatii. Se ei koske palkkion maksamista itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiville eläinlääkäreille. Tutkin siten Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 yhteensopivuutta SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan kanssa ainoastaan siltä osin kuin kyse on riidanalaisen korvauksen maksamisesta AU:lle.

¹⁰ Tuomio 10.6.2010, Fallimento Traghetti del Mediterraneo (C-140/09, EU:C:2010:335, 22 kohta); tuomio 16.7.2015, BVVG (C-39/14, EU:C:2015:470, 19 kohta) ja tuomio 19.12.2019, Arriva Italia ym. (C-385/18, EU:C:2019:1121, 83 kohta).

21. Toisella kysymyksellään, sellaisena kuin se on toistettu edellä 16 kohdassa, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei nähdäkseen kuitenkaan kysy unionin tuomioistuimelta, soveltuuko riidanalainen korvaus sisämarkkinoille. Tähdennän, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin itse toteaa ennakkoratkaisupyynnössä, ”ettei kansallinen tuomioistuin ole toimivaltainen ottamaan kantaa [riidanalaisen korvauksen] soveltuvuuteen sisämarkkinoille, koska – – yksinomaan komissio on toimivaltainen arvioimaan soveltuvuutta”.

22. Kun otetaan huomioon toiseen kysymykseen sisältyvä viittaus vuoden 2002 päätökseen, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii mielestäni pikemminkin varmistumaan siitä, kuuluuko Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti vuoden 2002 päätöksen soveltamisalaan sillä seurauksella, ettei kyseistä toimenpidettä tarvinnut ilmoittaa komissiolle eikä komission tarvinnut antaa hyväksyntäänsä ennen sen toteuttamista.

23. Tältä osin totean, että valtiontukien valvontajärjestelmässä menettely on erilainen siitä riippuen, ovatko tuet voimassa olevia – kuten jäljempänä selitetään, näin olisi riidanalaisen korvauksen tapauksessa, jos sen katsotaan kuuluvan vuoden 2002 päätöksen soveltamisalaan – vai uusia. SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaan komissiolle on annettava ajoissa tieto uusista tuista ja niitä ei saa toteuttaa ennen kuin komissio on antanut lopullisen päätöksen, kun taas voimassa olevat tuet voidaan SEUT 108 artiklan 1 kohdan mukaan toteuttaa sääntöjenmukaisesti niin kauan kuin komissio ei ole todennut niitä sisämarkkinoille soveltumattomiksi. Uusista tuista poiketen voimassa olevia tukia ei siten tarvitse ilmoittaa komissiolle.¹¹

24. Näin ollen vaikuttaa siltä, että toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee, merkitseekö Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdassa tarkoitettua voimassa olevaa tukea, kun otetaan huomioon, että vuoden 2002 päätöksessä on aiemmin hyväksytty vastaavia säännöksiä.

25. Toisin kuin komissio väittää, oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuin voi esittää kansalliselle tuomioistuimelle sellaiset unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joiden avulla se voi määrittää, onko tiettyä kansallista toimenpidettä pidettävä voimassa olevana vai uutena tukena.¹²

26. Katson näin ollen, että unionin tuomioistuin on toimivaltainen vastaamaan toiseen ennakkoratkaisukysymykseen.

B Toisen ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

27. Tutkin jäljempänä ensin, merkitseekö Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti voimassa olevaa tukea, jota ei sellaisenaan tarvitse ilmoittaa ennen sen toteuttamista. Toiseksi, koska nähdäkseen asia ei ole näin, selvitän, voidaanko kyseinen toimenpide – kuten Italian hallitus väittää – tästä huolimatta vapauttaa SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta sillä perusteella, että siihen sovelletaan komission asetuksessa (EU) N:o 702/2014¹³ säädettyä ryhmäpoikkeusta, vai voidaanko, kuten komissio esittää, riidanalainen korvaus vapauttaa samasta velvollisuudesta siksi, että se on komission asetuksessa (EU) N:o 1408/2013 tarkoitettua vähämerkityksistä tukea.¹⁴

11 Tuomio 18.7.2013, P (C-6/12, EU:C:2013:525, 36 kohta); tuomio 19.3.2015, OTP Bank (C-672/13, EU:C:2015:185, 35 kohta); tuomio 26.10.2016, DEI v. komissio (C-590/14 P, EU:C:2016:797, 45 kohta); tuomio 27.6.2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania (C-74/16, EU:C:2017:496, 86 kohta) ja tuomio 20.9.2018, Carrefour Hypermarchés ym. (C-510/16, EU:C:2018:751, 25 kohta). Ks. myös julkisasiamies Sharpstonin ratkaisuehdotus P (C-6/12, EU:C:2013:69, 22–26 ja 35 kohta) ja julkisasiamies Wahlin ratkaisuehdotus Fallimento Traghetti del Mediterraneo (C-387/17, EU:C:2018:712, 37–41 kohta).

12 Tuomio 13.12.2018, Rittinger ym. (C-492/17, EU:C:2018:1019, 43 kohta).

13 Tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti 25.6.2014 annettu asetus (EUVL 2014, L 193, s. 1).

14 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla 18.12.2013 annettu asetus (EUVL 2013, L 352, s. 9).

1. Merkitseekö Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti voimassa olevaa tukea?

28. ASPC väittää, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti on SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan vastainen. ASPC:n mukaan tämä johtuu ensinnäkin siitä, ettei toimenpidettä ilmoitettu komissiolle, toiseksi siitä, että vuoden 2002 päätöksessä komissio katsoi, että samankaltaisia toimenpiteitä oli toteutettu SEUT 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti, ja kolmanneksi siitä, että vuoden 2002 päätös sitoo kansallisia tuomioistuimia.

29. Italian hallitus väittää, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momenttia on pidettävä SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan mukaisena. Italian hallituksen näkemyksen mukaan kyseinen säännös täyttää asetuksen N:o 702/2014 26 artiklassa asetetut edellytykset ja on siten vapautettu SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta. Kyseistä säännöstä olisi pidettävä sisämarkkinoille soveltuvana, kun otetaan huomioon vuoden 2002 päätökseen sisältyvä komission toteamus, jonka mukaan samankaltaiset toimenpiteet kuuluivat SEUT 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisalaan. Tämä toteamus olisi vahvistettava Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentin osalta.

30. Komissio ei ole esittänyt lausumia toisen ennakkoratkaisukysymyksen, jota sen mukaan ei voida ottaa tutkittavaksi, asiakysymyksestä.

31. Vuoden 2002 päätöksessä arvioidut toimenpiteet merkitsevät mielestäni voimassa olevaa tukea, mutta Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti merkitsee näihin toimenpiteisiin tehtyä, muuta kuin muodollista tai hallinnollista muutosta sillä seurauksella, että sitä on pidettävä uutena tukena, josta on ilmoitettava ennen sen toteuttamista.

32. Kuten edellä 23 kohdassa mainittiin, on pidettynä selvänä, että valtion toimenpiteen luokittelulla joko uudeksi tai voimassa olevaksi tueksi on tiettyjä merkittäviä oikeudellisia seurauksia sen menettelyllisen käsittelyn kannalta.

33. SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaan uudesta tuesta on ilmoitettava komissiolle, jonka on hyväksyttävä tuki ennen sen toteuttamista. Ilman komission hyväksyntää myönnetty uusi tuki on sääntöjenvastainen. Siinä tapauksessa komission on tutkittava, soveltuuko tuki sisämarkkinoille, ja jos se toteaa, ettei tuki sovellu sisämarkkinoille, komission on määrättävä se perittäväksi takaisin, ellei takaisinperintä ole unionin lainsäädännön jonkin yleisen periaatteen vastaista.¹⁵ Kansallisten tuomioistuinten on tehtävä SEUT 108 artiklan 3 kohdan rikkomisesta kaikki päätelmät kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti sekä tukitoimenpiteiden toteuttamista koskevien toimien pätevyuden osalta että tämän määräyksen vastaisesti myönnetyn taloudellisen tuen takaisin perimisen osalta.¹⁶

34. Sikäli kuin kyse on voimassa olevasta tuesta, SEUT 108 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että jos komissio katsoo, että voimassa oleva tukiohjelma ei sovellu tai ei enää sovellu yhteismarkkinoille, se tekee asianomaiselle jäsenvaltiolle ehdotuksia aiheellisiksi toimenpiteiksi, kuten kyseisen tukiohjelman muuttamiseksi tai sen lakkauttamiseksi. Jos jäsenvaltio hyväksyy nämä toimenpiteet, se on velvollinen toteuttamaan ne. Jos jäsenvaltio ei hyväksy ehdotettuja toimenpiteitä, komissio voi aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn.¹⁷ Tästä seuraa, että voimassa oleva tuki ei edellytä ilmoittamista ja että se voidaan toteuttaa sääntöjenmukaisesti, kunnes komissio toteaa, ettei se sovellu sisämarkkinoille.¹⁸

¹⁵ Ks. asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan f alakohta ja 14 artiklan 1 kohta.

¹⁶ Tuomio 11.11.2015, Klausner Holz Niedersachsen (C-505/14, EU:C:2015:742, 24, 26 ja 46 kohta); tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar (C-349/17, EU:C:2019:172, 89, 92 ja 95 kohta) ja tuomio 19.12.2019, Arriva Italia ym. (C-385/18, EU:C:2019:1121, 84, 87 ja 88 kohta).

¹⁷ Ks. asetuksen N:o 659/1999 17–19 artikla.

¹⁸ Ks. edellä alaviitteessä 11 mainittu oikeuskäytäntö.

35. Vaikka voimassa olevan tuen käsite mainitaan SEUT 108 artiklan 1 kohdassa, sitä ei määritellä kyseisessä määräyksessä. Näin ollen on turvauduttava johdettuun oikeuteen ja etenkin asetukseen N:o 659/1999 sisältyviin määritelmiin.

36. Asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan mukaan voimassa olevalla tuella tarkoitetaan muun muassa ”hyväksytyjä tukia” eli ”tukiohjelmaa ja yksittäisiä tukia, jotka komissio tai neuvosto on hyväksynyt” (ii alakohta).¹⁹

37. Asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan c alakohdan määritelmän mukaan ”uudella tuella” tarkoitetaan ”kaikkia tukia – –, jotka eivät ole voimassa olevaa tukea, mukaan lukien voimassa olevan tuen muutokset”. Komission asetuksen (EY) N:o 794/2004²⁰ 4 artiklan 1 kohdan määritelmän mukaan voimassa olevan tuen muutoksella tarkoitetaan ”mitä tahansa muutosta, muuta kuin muodollista tai hallinnollista, joka ei vaikuta tukitoimenpiteen soveltuvuudesta [sisä]markkinoille tehtyyn arviointiin”.

38. Asetuksen N:o 794/2004 4 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä säädetään, että ”voimassa olevan tukiohjelman alkuperäisen talousarvion kasvua enintään 20 prosentilla ei kuitenkaan pidetä voimassa olevan tuen muutoksena”. Saman artiklan 2 kohdan mukaan hyväksytyin tukiohjelman talousarvion korottaminen yli 20 prosenttia on muutos, josta on ilmoitettava komissiolle.

39. Oikeuskäytännön mukaan seuraavia toimenpiteitä on pidetty voimassa olevan tuen muina kuin muodollisina tai hallinnollisina muutoksina, jotka siten merkitsevät uutta tukea: hyväksytyin tukiohjelman tuensaajien joukon laajentamista (tai rajaamista), ohjelman keston pidentämistä tai ohjelman talousarvion korottamista (johon sovelletaan edellisessä kohdassa mainittua 20 prosentin raja-arvoa).²¹

40. Hyväksytyin tukiohjelman tuensaajien osalta unionin tuomioistuin on pitänyt uutena tukena seuraavia: niiden perusteiden muuttamista, joiden mukaan yksilöidään ne tuensaajat, jotka ovat oikeutettuja energiaverojen palautukseen (aiemmin siihen oikeutettuja olivat ainoastaan yritykset, joiden pääasiallinen toiminta koostuu aineellisten hyödykkeiden valmistuksesta, myöhemmin myös palvelujentarjoajat);²² Mezzogiornon (Italia) alueiden sosiaaliturvamaksujen alennuksia koskevan voimassa olevan tukijärjestelmän laajentamista koskemaan Venetsian ja Chioggian (Italia) yrityksiä²³ ja ammattilaisurheiluseuroihin sovellettavan verojärjestelmän henkilöllisen soveltamisalan rajaamista (aiemmin järjestelmää sovellettiin kaikkiin tällaisiin seuroihin, sittemmin ainoastaan neljään ammattilaisurheiluseuraan, joiden tase edellisellä tilikaudella oli positiivinen).²⁴

19 Koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on painottanut pyynnössään vuoden 2002 päätöstä, tutkin pelkästään, merkitseekö Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan ii alakohdassa tarkoitettua voimassa olevaa tukea. Näin ollen en tutki, kuuluuko 25 §:n 16 momentti mainitun säännöksen iv alakohdan, jonka mukaan tuki ”voidaan – – katsoa voimassa olevaksi tueksi” silloin, kun sen osalta on kulunut saman asetuksen 15 artiklassa säädetty 10 vuoden vanhentumisaika tuen takaisinperinnälle, soveltamisalaa. Sitä, voidaanko AU:lle maksetut korvaukset ”katsoa voimassa olevaksi tueksi”, ei nimittäin mainittu ennakkoratkaisupyynnön perusteluissa tai osapuolten kirjallisissa huomautuksissa. Lisäksi ja siitä riippumatta, miten laaja soveltamisala asetuksen N:o 659/1999 15 artiklalla on katsottava olevan silloin, kun siihen vedotaan kansallisessa tuomioistuimessa (ks. tältä osin tuomio 26.4.2018, ANGED, C-233/16, EU:C:2018:280, 80 kohta; tuomio 23.1.2019, Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, EU:C:2019:51, 62 kohta ja tuomio 30.4.2002, Government of Gibraltar v. komissio, T-195/01 ja T-207/01, EU:T:2002:111, 130 kohta), asiakirja-aineistoon ei sisälly riittävästi tietoja sen määrittämiseksi, onko tämä vanhentumisaika päätynyt nyt käsiteltävässä asiassa vai ei (ks. jäljempänä alaviite 49).

20 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta 21.4.2004 annettu asetus (EUVL 2004, L 140, s. 1).

21 Tuen sisämarkkinoille soveltuvuutta koskevaan komission lausuntoon liittyvän edellytyksen (nimittäin sen, että tuen hakeminen investointihankkeelle edeltää töiden aloittamista) rikkomisesta ks. myös tuomio 13.6.2013, HGA ym. v. komissio (C-630/11 P–C-633/11 P, EU:C:2013:387, 93–95 kohta).

22 Tuomio 14.11.2019, Dilly’s Wellnesshotel (C-585/17, EU:C:2019:969, 51 ja 61 kohta). Ks. myös tuomio 18.7.2013, P (C-6/12, EU:C:2013:525, 47 kohta).

23 Tuomio 28.11.2008, Hotel Cipriani ym. v. komissio (T-254/00, T-270/00 ja T-277/00, EU:T:2008:537, 361 ja 362 kohta), joka vahvistettiin muutoksenhaussa tuomiolla 9.6.2011, Comitato ”Venezia vuole vivere” ym. v. komissio (C-71/09 P, C-73/09 P ja C-76/09 P, EU:C:2011:368).

24 Tuomio 26.2.2019, Athletic Club v. komissio (T-679/16, ei julkaistu, EU:T:2019:112, 98–102 kohta). Syynä siihen, miksi voimassa olevan tukiohjelman henkilöllisen soveltamisalan rajaamista pidettiin muuna kuin muodollisena tai hallinnollisena muutoksena, oli se, että se johti ammattilaisurheiluseurojen erillaiseen verokohteluun. Tämä erillainen kohtelu saattoi vaikuttaa kyseisen tuen sisämarkkinoille soveltuvuuden arvioimiseen, koska se esti Espanjan hallitusta vetoamasta vakuuttavasti urheilun edistämistä koskevaan tavoitteeseen.

41. Hyväksytyjen tukiohjelmien keston pidentämisen osalta voidaan viitata esimerkiksi 9.9.2009 annettuun tuomioon *Diputación Foral de Álava ym. v. komissio* (T-227/01–T-229/01, T-265/01, T-266/01 ja T-270/01, EU:T:2009:315, 232–234 kohta), joka vahvistettiin muutoksenhaussa²⁵ ja jossa unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että ensinnäkin voimassa olevien veronhyvitysten keston, toiseksi niiden soveltamisedellytysten (ja siten niillä tuettujen yritysten piirin) ja kolmanneksi veronhyvitysten perustan ja prosenttimäärän muuttaminen merkitsi uutta tukea. Samaan tapaan unionin tuomioistuin piti uutena tukena sitä, että sähköön toimitusta koskevan suosituimmuustariffin soveltamista jatkettiin 14 kuukauden ajan, mikä oli seurausta kansallisen tuomioistuimen antamasta väli-toimia koskevasta määräyksestä.²⁶

42. Hyväksytyt tukiohjelman talousarvion korottamisesta on syytä mainita, että oikeuskäytännön mukaan asetuksen N:o 794/2004 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ”tukiohjelman talousarvion” käsite ei rajoitu tosiasiallisesti myönnettyjen tukien määrään. Tätä käsitettä on päinvastoin tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan talousarviomäärärahoja, toisin sanoen niitä summia, jotka ovat asianomaisia tukia myöntävän elimen käytettävissä tähän tarkoitukseen, sellaisina kuin asianomainen jäsenvaltio on nämä summat ilmoittanut komissiolle ja kuin viimeksi mainittu on ne hyväksynyt.²⁷

43. Unionin tuomioistuin on siten pitänyt muina kuin muodollisina tai hallinnollisina muutoksina seuraavia toimenpiteitä: hyväksytylle tukijärjestelmälle varatun talousarvion lisäämistä yli 50 prosentilla (ja tämän järjestelmän voimassaolon pidentämistä kahdella vuodella);²⁸ hyväksytyt tukijärjestelmän alkuperäisen talousarvion, joka oli 10 miljoonaa euroa, määrärahojen lisäystä 10 miljoonalla eurolla²⁹ ja useiden tukiohjelmien rahoittamiseen osoitettujen verotuottojen huomattavaa lisääntymistä komissiolle ilmoitettuihin ennusteisiin nähden (paitsi jos se pysyi asetuksen N:o 794/2004 4 artiklan 1 kohdassa säädettyä 20 prosentin kynnysarvoa alhaisempana).³⁰ Jäsenvaltion julkisen yleisradiotoiminnan rahoitusjärjestelmää koskevaa muutosta, jossa korvataan vastaanottimen hallussapitoon perustuva televisiolupamaksu sellaisella yleisradiomaksulla, joka on maksettava erityisesti asunnon tai liiketilan hallinnan perusteella, ei sitä vastoin pidetty voimassa olevan tuen muutoksena. Unionin tuomioistuin totesi, että televisiolupamaksun korvaaminen yleisradiomaksulla ei johtanut siihen, että julkisten yleisradiotoiminnan harjoittajien saama maksu olisi merkittävästi kasvanut.³¹

44. Nyt käsiteltävässä asiassa, kuten edellä 11 kohdassa mainittiin, komissio päätti olla vastustamatta vuoden 2002 päätöksessä Sisilian alueellisen lain nro 40/1997 11 §:ää tai Sisilian alueellisen lain nro 22/1999 7 §:ää (jäljempänä vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteet).

45. On syytä selittää, että vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteiden tavoitteena oli Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:ssä säädetyn korvauksen rahoittaminen. Vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteissä viitataan nimenomaisesti mainittuun säännökseen. Sisilian alueellisen lain nro 40/1997 11 §:ssä hyväksyttiin 16 miljardin Italian liiran (ITL) suuruinen määräraha korvauksen maksamiseksi vuosina 1993, 1994,

25 Tuomiossa 28.7.2011, *Diputación Foral de Vizcaya ym. v. komissio* (C-471/09 P–C-473/09 P, ei julkaistu, EU:C:2011:521).

26 Tuomio 26.10.2016, *DEI v. komissio* (C-590/14 P, EU:C:2016:797, 58 ja 59 kohta). Ks. myös tuomio 4.12.2013, *komissio v. neuvosto* (C-111/10, EU:C:2013:785, 58 kohta) ja tuomio 20.3.2014, *Rousse Industry v. komissio* (C-271/13 P, ei julkaistu, EU:C:2014:175, 30–39 kohta).

27 Tuomio 20.9.2018, *Carrefour Hypermarchés ym.* (C-510/16, EU:C:2018:751, 34 kohta).

28 Tuomio 20.5.2010, *Todaro Nunziatina & C.* (C-138/09, EU:C:2010:291, 47 kohta).

29 Tuomio 3.2.2011, *Cantiere navale De Poli v. komissio* (T-584/08, EU:T:2011:26, 65 kohta), joka vahvistettiin muutoksenhaussa 22.3.2012 annetulla määräyksellä *Cantiere navale De Poli v. komissio* (C-167/11 P, ei julkaistu, EU:C:2012:164).

30 Tuomio 20.9.2018, *Carrefour Hypermarchés ym.* (C-510/16, EU:C:2018:751, 39–41, 50 ja 53 kohta).

31 Tuomio 13.12.2018, *Rittinger ym.* (C-492/17, EU:C:2018:1019, 63–67 kohta). Toimenpiteistä, joita ei pidetty voimassa olevana tukena, on syytä myös viitata 9.8.1994 annettuun tuomioon *Namur-Les assurances du crédit* (C-44/93, EU:C:1994:311, 28, 29 ja 35 kohta), joka koski tukea saavan julkisen laitoksen toiminta-alan laajentamista, ja 17.6.1999 annettuun tuomioon *Piaggio* (C-295/97, EU:C:1999:313, 45–47 kohta), jossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että pelkästään se seikka, ettei komissio aloittanut tutkintaa valtion toimenpiteestä verrattain pitkään aikaan, ei itsessään voinut antaa kyseiselle toimenpiteelle voimassa olevan tuen objektiivista luonnetta.

1995, 1996 ja 1997 teurastettujen eläinten osalta.³² Sisilian alueellisen lain nro 22/1999 7 §:ssä hyväksyttiin lisäksi 20 miljardin ITL:n menoerä samaan tarkoitukseen.³³ Korostan, että – unionin tuomioistuimen käytettävissä olevien asiakirjojen perusteella – vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteillä ei vaikuta olleen mitään vaikutusta korvausta koskevaan oikeuteen tai korvauksen ominaispiirteisiin, sellaisina kuin ne määritellään Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:ssä.

46. Vuoden 2002 päätöksessä komissio katsoi, että vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteet merkitsivät SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Tuki soveltui kuitenkin sisämarkkinoille, koska se täytti maatalousalan valtiontuesta annettujen yhteisön suuntaviivojen 11.4.2–11.4.5 kohdassa asetetut neljä edellytystä.³⁴ Ensinnäkin vuoden 2002 päätöksen mukaan Italian viranomaiset väittivät, että vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteiden kohteena olevat taudit, nimittäin tuberkuloosi, luomistauti ja leukoosi, aiheuttivat huolta viranomaisille ja että vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteet olivat osa kansallista sääntelykehystä, jonka tavoitteena oli tällaisten tautien ennaltaehkäisy, valvonta ja hävittäminen. Toiseksi vuoden 2002 päätöksessä todetaan, että Italian viranomaisten mukaan vuoden 1997 että vuoden 1999 toimenpiteillä oli ennaltaehkäisyyn ja korvauksen maksamiseen liittyviä tavoitteita. Kolmanneksi kyseisessä päätöksessä viitataan jälleen Italian viranomaisten näkemykseen, jonka mukaan vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteet olivat yhteensopivia unionin eläinlääkintälainsäädännön tavoitteiden ja säännösten kanssa. Neljänneksi vuoden 2002 päätöksestä ilmenee, että Italian viranomaiset tähdensivät sitä, että vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteiden perusteella myönnetty tuki kattaisi 50 prosenttia karjankasvattajille aiheutuneista vahingoista ja että lisäksi 30 prosenttia (nautaeläinten osalta) tai 50 prosenttia (lammas- ja vuohieläinten osalta) vahingoista katettaisiin kansallisten, ei alueellisten, toimenpiteiden perusteella myönnettävällä korvauksella. Näin ollen toimenpiteillä katettaisiin 80 prosenttia nautaeläinten omistajille aiheutuneista vahingoista ja 100 prosenttia lammas- ja vuohieläinten omistajille aiheutuneista vahingoista. Vuoden 2002 päätöksessä todetaan lisäksi, että Italian viranomaisten näkemyksen mukaan ylikorvaamisen riskejä syntyisi ainoastaan sellaisten vanhempien eläinten osalta, joiden perinnöllinen arvo on vähäinen. Komissio huomautti tältä osin, että tietynasteinen ylikorvaaminen oli hyväksyttävää yksittäistapauksissa, jos ylikorvaaminen oli seurausta hallinnon yksinkertaistamiseen liittyvistä vaatimuksista, kun hallinnon käsiteltävänä oli tuhansia yksittäisiä hakemuksia.

47. Näin ollen komissio, vaikka se pahoittelikin sitä, että vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteet oli toteutettu SEUT 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti,³⁵ katsoi, että ne kuuluivat SEUT 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamisalaan ja soveltuivat näin ollen sisämarkkinoille.

48. Tästä seuraa, että vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteitä on pidettävä hyväksyttynä tukiohjelmana ja näin ollen asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna voimassa olevana tukena.

49. Siten on tarpeen tutkia, merkitseekö Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteiden asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan c alakohdassa ja asetuksen N:o 794/2004 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua muuta kuin muodollista tai hallinnollista muutosta.

32 Sisilian alueellisen lain nro 40/1997 11 §:ssä säädetään, että ”Sisilian alueellisen lain nro 12/1989, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä, 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi hyväksytään 16 miljardin ITL:n menoerä niiden määrien maksamiseksi, jotka Sisilian paikallisten terveysviranomaisten on maksettava eläinten, jotka on teurastettu vuosina 1993, 1994, 1995, 1996 ja 1997 niiden sairastuttua tuberkuloosiin, luomistautiin ja leukoosiin sekä muihin infekti- ja tartuntatauteihin, omistajille ja palkkion maksamiseksi kyseisiltä vuosilta itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiville eläinlääkäreille, jotka ovat osallistuneet tervehdyttämistöimiiin”.

33 Sisilian alueellisen lain nro 22/1999 7 §:ssä hyväksyttiin ”varainhoitovuodelle 1999 20 miljardin ITL:n menoerä Sisilian alueellisen lain nro 40/1997 11 §:ssä mainittuihin tavoitteisiin”.

34 Ks. edellä alaviite 8.

35 Sisilian alueellisen lain nro 40/1997 11 §:stä ilmoitettiin komissiolle ennen sen säätämistä, mutta se tuli voimaan ennen vuoden 2002 päätöksen tekemistä.

50. On syytä muistuttaa, että oikeuskäytännön mukaan komission tukiohjelman hyväksyviä päätöksiä on tulkittava suppeasti, koska niillä poiketaan SEUT 107 artiklan 1 kohdasta ilmenevästä yleisestä periaatteesta, jonka mukaan valtiontuki ei sovellu sisämarkkinoille.³⁶

51. Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti merkitsee nähdäkseni vuoden 2002 päätöksellä hyväksytyyn tukiohjelman muuta kuin muodollista ja hallinnollista muutosta.

52. Tämä johtuu siitä, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentin tavoitteena on Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:ssä, johon siinä nimenomaisesti viitataan, säädetyn korvauksen rahoittaminen. Tähän tarkoitukseen ensiksi mainitussa säännöksessä hyväksytään 20 miljoonan euron menoerä vuosina 2000–2006 teurastettujen eläinten osalta. Jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen selvityksistä muuta johdu, vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteiden³⁷ tapaan Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentilla ei nähdäkseni ole vaikutusta riidanalaista korvausta koskevaan oikeuteen tai kyseisen korvauksen ominaispiirteisiin.

53. Tästä seuraa, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentin tavoitteena on ensinnäkin jatkaa riidanalaisen korvauksen maksamista (vuosina 2000–2006 teurastettujen eläinten omistajille, kun taas vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteitä sovellettiin ainoastaan vuosina 1993–1997 teurastettujen eläinten osalta) ja toiseksi korottaa tämän korvauksen maksamiseen osoitettua talousarviota (20 miljoonalla eurolla, kun taas vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteillä hyväksyttiin 36 miljardin ITL:n eli noin 18 592 448 euron menoerä).³⁸

54. Tukiohjelmaan osoitetun talousarvion korotus, sellaisena kuin se toistetaan vuoden 2002 päätöksessä, vaikuttaa siten ylittävän selvästi asetuksen N:o 794/2004 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyn 20 prosentin kynnysarvon.³⁹ Näin tietenkin sillä edellytyksellä, ettei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen selvityksistä muuta johdu. Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vahvistaa, että korotus ylittää 20 prosentin kynnysarvon, tästä seuraisi, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti ei merkitse vuoden 2002 päätöksessä hyväksytyyn tukiohjelman muodollista tai hallinnollista muutosta. Näin olisi sitäkin suuremmalla syyllä, koska voimassa olevaan tukiohjelmaan osoitetun talousarvion korotukseen yhdistyy tukiohjelman pidentäminen kuudella vuodella. Tämä ilmenee myös edellä 41–43 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä.

55. Huomautan lisäksi, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentin ja vuosien 1997 ja 1999 toimenpiteiden kaltaisia toimenpiteitä, toisin sanoen toimenpiteitä, joiden tavoitteena oli Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:ssä säädetyn korvauksen rahoittaminen, ilmoitettiin komissiolle, joka päätti olla vastustamatta niitä. Vuoden 2002 päätökseen sisältyvien tietojen⁴⁰ – sellaisina kuin Italian hallitus on ne vahvistanut prosessinjohtotoimiin esittämässään vastauksissa – mukaan tämä koski ensinnäkin Sisilian alueellista lakia nro 5/1993,⁴¹ jossa hyväksyttiin 10 miljardin

36 Tuomio 20.9.2018, Carrefour Hypermarchés ym. (C-510/16, EU:C:2018:751, 37 kohta).

37 Ks. edellä 45 kohta.

38 Euroiksi muunnettu määrä on sama, jonka komissio on laskenut vuoden 2002 päätöksessä (ks. sen s. 4).

39 Näin on, vaikka otettaisiin huomioon vuoden 2002 päätöksessä (ks. sen s. 4) mainittu mahdollisuus, että vuoden 1996 osalta voidaan myöntää lisätukea 17 637 516 000 ITL (noin 9 109 017 euroa) ja vuoden 1997 osalta 19 898 146 000 ITL (noin 10 276 535 euroa).

40 Ks. vuoden 2002 päätöksen s. 3 ja alaviite 2.

41 [Sisilian alueellisen lain nro 12/1989] 1 §:n uudelleenrahoituksesta 5.1.1993 annettu Sisilian hallintoalueen laki nro 5 (Legge Regione Sicilia 5 gennaio 1993, n. 5 – Rifinanziamento dell'articolo 1 della legge regionale 5 giugno 1989, n. 12 relativa a "Interventi per favorire il risanamento ed il reintegro degli allevamenti zootecnici colpiti dalla tubercolosi, dalla brucellosi e da altre malattie infettive e diffusive e contributi alle associazioni degli allevatori" (jäljempänä Sisilian alueellinen laki nro 5/1993). Sisilian alueellisen lain nro 5/1993 1 §:n 1 momentissa säädetään, että "[Sisilian alueellisen lain nro 12/1989] 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi hyväksytään 9 000 miljoonan ITL:n lisämenoerä varainhoitovuodelle 1992 ja 1 000 miljoonan ITL:n lisämenoerä varainhoitovuodelle 1993 korvauksen maksamiseksi eläinten, jotka on teurastettu vuosina 1990, 1991 ja 1992 niiden sairastuttua tuberkuloosiin, luomistautiin tai muihin tartuntatauteihin, omistajille ja palkkion maksamiseksi itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiville eläinlääkäreille, jotka ovat osallistuneet tervehdyttämistöimiin".

ITL:n (noin 5 miljoonan euron) menoerä ja joka hyväksyttiin 2.4.1993 tehdyllä päätöksellä,⁴² ja toiseksi Sisilian alueellista lakia nro 28/1995,⁴³ jossa hyväksyttiin 16 miljardin ITL:n (noin 9,7 miljoonan euron) menoerä ja joka hyväksyttiin 15.9.1995 tehdyllä päätöksellä.⁴⁴ Tämä tukee päätelmääni siitä, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti merkitsee, muiden rahoitustoimenpiteiden tavoin, uutta tukea, josta on ilmoitettava komissiolle ennen sen toteuttamista.

56. Huomautan myös, että Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:stä, joka vaikuttaa olevan aineellinen säännös, jossa säädetään riidanalaisesta korvauksesta,⁴⁵ tehtiin päätös, jossa komissio päätti olla vastustamatta sitä (jäljempänä vuoden 1989 päätös).⁴⁶ Tältä osin korostan, että kysymystä siitä, onko Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momenttia pidettävä voimassa olevan tuen muodollisena tai hallinnollisena muutoksena, on arvioitava vuoden 2002 päätöksen eikä vuoden 1989 päätöksen osalta. Tämä johtuu siitä, että muutos koskee etenkin hyväksytyt tukiohjelman talousarviota, jota korotettiin useaan otteeseen ja johon viimeksi tehty korotus hyväksyttiin vuoden 2002 päätöksessä.

57. Katson näin ollen, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentin kaltainen kansallinen toimenpide, jonka yksinomaisena tavoitteena on korottaa hyväksytyt tukiohjelman talousarviota ja pidentää tukiohjelman kesto kuudella vuodella, merkitsee asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan c alakohdassa tarkoitettua voimassa olevan tuen muutosta, paitsi jos korotus pysyy asetuksen N:o 794/2004 4 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä säädettyä 20 prosentin kynnysarvoa alhaisempana.

58. Tästä seuraa, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentista olisi SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti pitänyt ilmoittaa komissiolle ja komission olisi pitänyt hyväksyä se ennen sen toteuttamista.

59. Asiassa on riidatonta, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentista ei ilmoitettu komissiolle.

60. Kuten edellä 27 kohdassa todettiin, Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti olisi kuitenkin vapautettu ilmoitusvelvollisuudesta, jos, kuten Italian hallitus väittää, siihen sovellettiin asetuksessa N:o 702/2014 säädettyä ryhmäpoikkeusta tai jos, kuten komission väittää, se merkitsi asetuksessa N:o 1408/2013 tarkoitettua vähämerkityksistä tukea. Tutkin seuraavaksi, onko asia näin.

42 2.4.1993 tehty komission päätös valtioneudesta N:o 125/93 – Italia (Sisilia) – Voimassa olevan tuen (N:o 149/89) muuttaminen uudelleenrahoitustoimenpiteellä. Taudinaiheuttajien hävittäminen sairastuneesta karjasta ja lampaista (EYVL 1993, C 183, s. 7). Euroiksi muunnetut määrät on otettu kyseisestä päätöksestä.

43 Tartuntatauteihin sairastunutta karjaa kasvattavien tilojen tervehdyttämistä ja kuolleiden eläinten korvaamista edistävistä toimenpiteistä, karjapopulaatioiden rekisterin perustamisesta, toimenpiteistä maatalouden kehittämisestä ja maatalousalasta vastaavan viraston hyväksi ja 25.3.1986 annetun alueellisen lain nro 13 muuttamisesta 4.4.1995 annettu Sisilian alueellinen laki nro 28 (Legge Regione Sicilia 4 aprile 1995, n. 28 – Norme per favorire il risanamento e il reintegro degli allevamenti zootecnici colpiti da malattie infettive. Istituzione dell'anagrafe zootecnica. Norme per l'Ente di sviluppo agricolo e per il settore agricolo. Modifiche alla legge regionale 25 marzo 1986, n. 13) (jäljempänä Sisilian alueellinen laki nro 28/1995). Sisilian alueellisen lain nro 28/1995 1 §:n 1 momentissa säädetään, että "[Sisilian alueellisen lain nro 12/1989] 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi hyväksytään 16 000 miljoonan ITL:n menoerä varainhoitovuodelle 1995 korvauksen maksamiseksi eläinten, jotka on teurastettu tai jotka teurastetaan vuosina 1993, 1994 ja 1995 niiden sairastuttua tuberkuloosiin, luomistautiin tai muihin tartuntatauteihin, omistajille ja palkkion maksamiseksi itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiville eläinlääkäreille, jotka ovat osallistuneet tervehdyttämistöihin".

44 15.9.1995 tehty komission päätös valtioneudesta N 485/A/95 – Italia (Sisilia) – Alueellisen lain nro 28/95 1, 2 ja 8 artikla (EYVL 1997, C 216, s. 26). Euroiksi muunnetut määrät on otettu kyseisestä päätöksestä.

45 Kuten edellä 45 ja 53 kohdassa todettiin, Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentissa ja Sisilian alueellisen lain nro 40/1997 11 §:ssä viitataan nimenomaisesti Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:ään, mutta niillä ei muuteta oikeutta korvaukseen tai korvauksen ominaispiirteitä (sellaisina kuin niistä säädetään Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:ssä).

46 14.7.1989 tehty komission päätös valtioneudesta N 149/89 – Italia (Sisilia) – Toimenpiteet tuberkuloosiin ja luomistautiin sairastuneiden laumojen tervehdyttämiseksi (ks. komission kilpailupolitiikkaa koskeva 19. kertomus, julkaistu vuonna 1990, s. 297).

2. Onko Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti vapautettu asetuksen N:o 702/2014 tai asetuksen N:o 1408/2013 mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta?

61. Totean, että kirjallisissa huomautuksissaan Italian hallitus väitti, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti kuuluu asetuksen N:o 702/2014 soveltamisalaan. Sen näkemyksen mukaan kyseistä asetusta voidaan soveltaa ajallisesti nyt käsiteltävään asiaan sen 51 artiklan nojalla, ja kuten edellä 29 kohdassa mainittiin, Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti täyttää asetuksen N:o 702/2014 26 artiklassa säädetty edellytykset.

62. Prosessinjohtotoimilla unionin tuomioistuimien tiedusteli Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa mainituilta osapuolilta, sovelletaanko asetusta N:o 702/2014 ajallisesti nyt käsiteltävään asiaan ja täyttääkö Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti kyseisen asetuksen 26 artiklassa säädetty edellytykset.

63. Vastauksessaan näihin kysymyksiin ASPC väitti, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti ei kuulu asetuksen N:o 702/2014 soveltamisalaan, sellaisena kuin se määritellään sen 1 artiklassa. Kyseinen alueellinen säännös ei joka tapauksessa täytä asetuksen N:o 702/2014 26 artiklassa säädettyjä edellytyksiä.

64. Italian hallitus toisti kantansa, sellaisena kuin se on esitetty tiivistetysti edellä 61 kohdassa.

65. Komissio katsoi, että asetusta N:o 702/2014 voidaan soveltaa ajallisesti mutta että on epätodennäköistä, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti täyttäisi kyseisen asetuksen 26 artiklassa säädetty edellytykset.

66. Asiakirja-aineistoon sisältyvien tietojen niukkuuden vuoksi ei ole mahdollista ratkaista, täyttyvätkö asetuksen N:o 702/2014 edellytykset nyt käsiteltävässä asiassa. Pysin kuitenkin antamaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle joitakin ohjeita.

67. Ensinnäkin, kuten Italian hallitus ja komissio väittävät, vaikuttaa siltä, että asetusta N:o 702/2014 voidaan soveltaa ajallisesti nyt käsiteltävässä asiassa.

68. Asetus N:o 702/2014 tuli voimaan 1.7.2014⁴⁷ eli mitä todennäköisimmin⁴⁸ sen jälkeen, kun korvaus oli maksettu AU:lle.⁴⁹

69. Asetuksen N:o 702/2014 51 artiklan 1 kohdassa kuitenkin säädetään, että asetusta sovelletaan ”ennen [sen] voimaantuloa myönnettyyn yksittäiseen tukeen”, jos kyseinen yksittäinen tuki täyttää asetuksessa säädetty edellytykset.

⁴⁷ Ks. asetuksen N:o 702/2014 52 artikla.

⁴⁸ Asiakirja-aineistosta ei ilmene, milloin riidanalainen korvaus tarkasti ottaen maksettiin AU:lle – tai, kuten komissio huomauttaa, edes se, maksettiinko se ylipäättään. Oletan kuitenkin, että riidanalainen korvaus maksettiin AU:lle, koska ellei sitä olisi maksettu, AU:lle ei olisi myönnetty SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Tämä johtuu siitä, että oikeuskäytännön mukaan Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentin kaltaisen *monivuotisen tukiohjelman* tapauksessa tuki katsotaan myönnetyn tuensaajalle vasta päivänä, jona tuensaaja on tosiasiallisesti saanut sen – eikä päivänä, jona monivuotinen tukijärjestelmä hyväksyttiin (ks. tuomio 8.12.2011, France Télécom v. komissio, C-81/10 P, EU:C:2011:811, 82 kohta; määräys 5.10.2016, Diputación Foral de Bizkaia v. komissio, C-426/15 P, ei julkaistu, EU:C:2016:757, 29 ja 30 kohta; tuomio 28.10.2020, INAIL, C-608/19, EU:C:2020:865, 34 kohta ja tuomio 29.11.2018, ARFEA v. komissio, T-720/16, ei julkaistu, EU:T:2018:853, 171–187 kohta).

⁴⁹ Riidanalainen korvaus lienee maksettu AU:lle aikaisintaan vuonna 2008, koska Giudice unico del Tribunale di Catania hyväksyi samana vuonna AU:n hakemuksen, jossa hän vaati kyseistä tuomioistuinta antamaan ASPC:lle riidanalaisista korvausta koskevan maksamismääräyksen (ks. edellä 8 kohta).

70. Näin ollen, jos nämä edellytykset täyttyvät, minkä varmistaminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä, kyseistä asetusta voidaan soveltaa nyt käsiteltävässä asiassa.⁵⁰

71. Toiseksi on syytä muistuttaa, että asetuksen N:o 702/2014 3 artiklan mukaan tukijärjestelmistä myönnetty yksittäinen tuki on sisämarkkinoille soveltuva ja vapautetaan SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että se täyttää kyseisen asetuksen I luvussa säädetyt edellytykset ja III luvussa asianomaisen tukimuodon osalta säädetyt erityiset edellytykset.

72. Asetuksen N:o 702/2014 I luvussa säädetyistä edellytyksistä totean erityisesti, ettei mitään kyseisen asetuksen 4 artiklassa luetelluista ilmoituskynnysarvoista ilmeisestikään sovelleta nyt käsiteltävässä asiassa, että riidanalainen korvaus täyttää läpinäkyvyyttä koskevan edellytyksen, koska se on avustus (ks. 5 artiklan 2 kohdan a alakohta) ja että siltä osin kuin sillä pyritään korvaamaan teurastettujen eläinten omistajille aiheutuneita vahinkoja, näyttöä tuen kannustavasta vaikutuksesta ei edellytetä (ks. 6 artiklan 5 kohdan d alakohta).

73. Kun tarkastellaan asetuksen N:o 702/2014 III luvussa säädettyjä edellytyksiä, asianomainen tukimuoto määritellään 26 artiklassa, joka koskee muun muassa eläintautien ennaltaehkäisystä, valvonnasta ja hävittämisestä aiheutuneisiin kustannuksiin tarkoitettua tukea sekä tällaisten tautien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen tarkoitettua tukea.

74. Ensinnäkin Italian hallitus väittää tältä osin, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti on osa kyseisten eläintautien ennaltaehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevaa kansallista ohjelmaa, kuten asetuksen N:o 702/2014 26 artiklan 2 kohdassa edellytetään. Huomautan, että Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:ssä, vuoden 2002 päätöksessä ja ASPC:n vastauksessa unionin tuomioistuimen kirjallisiin kysymyksiin viitataan toiseen korvaukseen, josta säädetään kansallisessa eikä alueellisessa lainsäädännössä ja joka täydentää riidanalaista korvausta.⁵¹

75. Toiseksi eläintaudit, joista korvausta maksetaan Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentin mukaisesti, nimittäin tuberkuloosi ja leukoosi (nautaeläinten osalta) sekä luomistauti (nauta-, lammas- ja vuohieläinten osalta), mainitaan Maailman eläintautijärjestön vahvistamassa eläintautien luettelossa,⁵² kuten asetuksen N:o 702/2014 26 artiklan 4 kohdassa edellytetään.

76. Kolmanneksi komissio väittää, että asetuksen N:o 702/2014 26 artiklan 6 kohdassa säädetty edellytys, jonka mukaan tuki on maksettava neljän vuoden kuluessa kustannukset tai menetyksen aiheuttaneen eläintaudin esiintymispäivästä, ei täyty nyt käsiteltävässä asiassa. Tältä osin totean, että riidanalainen korvaus maksettiin AU:lle todennäköisesti aikaisintaan vuonna 2008⁵³ ja että ASPC:n kirjallisten huomautusten mukaan se koski vuodesta 2003 alkaen teurastettuja eläimiä. Jos tämä pitää paikkansa, ainakin osa riidanalaisesta korvauksesta on saatettu maksaa AU:lle asetuksen N:o 702/2014 26 artiklan 6 kohdan vastaisesti. Tämänkin varmistaminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä.

50 Ks. analogisesti tuomio 14.11.2019, Dilly's Wellnesshotel (C-585/17, EU:C:2019:969, 76 ja 77 kohta). Kyseinen tuomio koskee tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi [SEUT] 107 ja [SEUT] 108 artiklan mukaisesti 17.6.2014 annetun komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 (EUVL 2014, L 187, s. 1) 58 artiklan 1 kohtaa, jossa asetuksen N:o 702/2014 51 artiklan 1 kohdan tapaan todetaan, että "tätä asetusta -- sovelletaan ennen sen voimaantuloa myönnettyn yksittäiseen tukeen, jos tuki täyttää kaikki tässä asetuksessa säädetyt edellytykset".

51 Sisilian alueellisen lain nro 12/1989 1 §:ssä viitataan etenkin tuberkuloosiin ja luomistautiin sairastunutta karjaa kasvattavien tilojen tervehdyttämisestä 9.6.1964 annettuun lakiin nro 615 (legge 9 giugno 1964, n. 615 – Bonifica sanitaria degli allevamenti dalla tubercolosis e dalla brucellosis), johon myös ASPC viittaa.

52 Kyseinen luettelo on saatavilla Maailman eläintautijärjestön verkkosivuilla.

53 Ks. edellä alaviite 49.

77. Neljänneksi ASPC väittää, ettei riidanalainen korvaus täytä asetuksen N:o 702/2014 26 artiklan 7 ja 8 kohdassa säädettyä edellytystä, koska sillä pyritään ainoastaan korvaamaan karjankasvattajille aiheutuneita vahinkoja eikä kattamaan kyseisissä säännöksissä lueteltuja tukikelpoisia kustannuksia. Lisäksi ASPC katsoo, että riidanalaisen korvauksen laskeminen eläinlajin ja eläinten sukupuolen ja iän perusteella ei täytä saman asetuksen 26 artiklan 9 kohdassa säädettyä edellytystä, jonka mukaan menetykset on laskettava suhteessa teurastettujen eläinten markkina-arvoon.

78. En pidä ASPC:n väitteitä vakuuttavina. Vaikka Italian hallitus on väittänyt, että riidanalainen korvaus voi olla samaan aikaan ennalta ehkäisevä ja korvaava, totean, että asetuksen N:o 702/2014 26 artiklassa tarkoitettun tuen yksinomaisena tavoitteena voi olla korvauksen maksaminen karjankasvattajille teurastetuista eläimistä. Tämä johtuu siitä, että 26 artiklan 1 kohdan mukaan kyseinen artikla käsittää paitsi eläintautien ”ennaltaehkäisystä, valvonnasta ja hävittämisestä aiheutuneisiin kustannuksiin” pk-yrityksille maksettavan tuen myös ”tällaisille yrityksille kyseisten eläintautien – – aiheuttamien menetysten korvaamiseksi” maksettavan tuen.⁵⁴ Lisäksi asetuksen N:o 702/2014 26 artiklan 7, 8 ja 9 kohtaa sovelletaan nähdäkseni erilaisiin toimenpiteisiin. Mainitun artiklan 7 kohta koskee ”ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä”, 8 kohta taas ”valvonta- ja hävittämistoimenpiteitä”, ja 9 kohtaa sovelletaan ”eläintautien – – aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi maksettavaan tukeen”. Näin ollen, jos Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentin yksinomaisena tavoitteena on, kuten ASPC väittää, korvauksen maksaminen karjankasvattajille teurastetuista eläimistä, tämän perusteella maksettava korvaus olisi laskettava asetuksen N:o 702/2014 26 artiklan 9 kohdan mukaisella tavalla eli suhteessa ”teurastettujen – – eläinten – – markkina-arvoon” ja siihen liittyviin ”tulonmenetyksiin”. Siinä tapauksessa 26 artiklan 7 ja 8 kohdassa lueteltuja tukikelpoisia kustannuksia ei voida ottaa huomioon, koska kyseisiä kohtia sovelletaan toisentyypisiin tukitoimenpiteisiin. En myöskään ymmärrä, miksi – kuten ASPC väittää – teurastettujen eläinten lajia, sukupuolta ja ikää ei olisi pidettävä merkityksellisinä tekijöinä niiden markkina-arvoa määrittäessä.

79. Viidenneksi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on todennettava, onko eläintaudin esiintyminen tunnustettu virallisesti – toisin kuin ASPC väittää –, kuten asetuksen 702/2014 26 artiklan 10 kohdassa edellytetään.

80. Kuudenneksi totean, että vuoden 2002 päätöksessä komissio sovelsi sallivasti asetuksen N:o 702/2014 26 artiklan 13 kohdan mukaista edellytystä,⁵⁵ jonka mukaan ”tuensaajan [26 artiklan nojalla] saamat tuki ja muut mahdolliset maksut” saavat olla enintään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista (nyt käsiteltävässä asiassa 100 prosenttia markkina-arvosta ja siihen liittyvistä tulonmenetyksistä). Kuten edellä 46 kohdassa mainittiin, vuoden 2002 päätöksessä komissio hyväksyi hallinnon yksinkertaistamiseen liittyvistä syistä, että yksittäistapauksissa voi esiintyä tietynasteista ylikorvaamista.

81. Näin ollen, jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että asetuksen N:o 702/2014 I luvussa ja 26 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät nyt käsiteltävässä asiassa, tästä seuraa, että Italian viranomaiset eivät rikkoneet SEUT 108 artiklan 3 kohtaa, kun ne eivät ilmoittaneet Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentista ennen sen täytäntöönpanoa.

82. Käänteisesti, jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo etenkin edellä 76 kohta huomioon ottaen, että nämä edellytykset eivät täyty, kyseinen säännös pantiin täytäntöön SEUT 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti. Kuten edellä 60 kohdassa mainittiin, Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentti olisi tästä huolimatta pantu täytäntöön kyseisen määräyksen mukaisesti, jos se merkitsee asetuksessa N:o 1408/2013 tarkoitettua vähämerkityksistä tukea, kuten komissio totesi vastauksessaan unionin tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin.

⁵⁴ Kursivointi tässä.

⁵⁵ Pikemminkin maatalousalan valtiontuesta annettujen yhteisön suuntaviivojen (ks. edellä alaviite 34) 11.4.5 kohtaan sisältyvän vastaavan vaatimuksen osalta, koska asetusta N:o 702/2014 ei ollut annettu, kun vuoden 2002 päätös tehtiin.

83. Tältä osin huomautan, että vaikka kyseinen asetus tuli voimaan 1.1.2014,⁵⁶ vaikuttaa siltä, että sitä voidaan soveltaa ajallisesti nyt käsiteltävässä asiassa sen 7 artiklan 1 kohdan nojalla. Asetuksen N:o 702/2014 51 artiklan 1 kohdan tapaan kyseisessä säännöksessä säädetään, että asetusta N:o 1408/2013 ”sovelletaan ennen sen voimaantuloa myönnettyyn tukeen, jos tuki täyttää kaikki tässä asetuksessa säädetty edellytykset”. Tältä osin perusteluihin, joihin vedotaan asetuksen N:o 702/2014 osalta, voidaan myös vedota asetuksen N:o 1408/2013 osalta.⁵⁷

84. Asetuksen N:o 1408/2013 3 artiklan 1 kohdan mukaan tukitoimenpiteiden ”ei katsota täyttävän kaikkia [SEUT] 107 artiklan 1 kohdan perusteita eikä niihin sen vuoksi sovelleta [SEUT] 108 artiklan 3 kohdan mukaista ilmoitusvelvollisuutta, jos ne täyttävät [kyseisessä] asetuksessa vahvistetut edellytykset”.

85. AU:lle myönnetty korvaus, jonka määrä on 11 930,08 euroa, ei ylitä asetuksen N:o 1408/2013 3 artiklan 2 kohdassa säädettyä vähämerkityksisen tuen enimmäismäärää (olettaen että, AU:lle ei myönnetty kolmen verovuoden aikana lisätukea, joka yhdessä edellä mainitun tuen kanssa ylittäisi vähämerkityksisen tuen enimmäismäärän). Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asia on varmistaa, että maatalousyrityksille Italiassa myönnetyn vähämerkityksisen tuen kumulatiivinen määrä ei ylitä kyseisen asetuksen 3 artiklan 3 kohdassa ja liitteessä vahvistettua kansallista ylärajaa.

86. Katson näin ollen, että Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentin kaltainen kansallinen toimenpide voidaan vapauttaa SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta, edellyttäen että se täyttää asetuksen N:o 702/2014 I luvussa ja 26 artiklassa säädetty edellytykset ja etenkin kyseisen asetuksen 26 artiklan 6 kohdan mukaisen edellytyksen, jonka mukaan tuki on maksettava neljän vuoden kuluessa kustannukset tai menetyksen aiheuttaneen eläntaudin esiintymispäivästä, minkä varmistaminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä. Tällainen toimenpide voidaan lisäksi vapauttaa ilmoitusvelvollisuudesta, jos se täyttää asetuksessa N:o 1408/2013 säädetty edellytykset, minkä varmistaminen on myös ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä.

IV Ratkaisuehdotus

87. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Corte suprema di cassazioneen toiseen ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

- 1) Pääasian oikeudenkäynnissä kyseessä olevan kaltainen kansallinen toimenpide, jonka yksinomaisena tavoitteena on korottaa hyväksytyn tukiohjelman talousarviota ja pidentää tukiohjelman kestoa kuudella vuodella, merkitsee [SEUT 108] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan c alakohdassa tarkoitettua voimassa olevan tuen muutosta, paitsi jos korotus pysyy [SEUT 108] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta 21.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 4 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä säädettyä 20 prosentin kynnyksarvoa alhaisempana, minkä varmistaminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä.
- 2) Tällainen toimenpide voidaan vapauttaa SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta, edellyttäen että se täyttää tiettyjen maa- ja metsätalouden maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti 25.6.2014 annetun komission asetuksen (EU) N:o 702/2014 I luvussa ja 26 artiklassa säädetty edellytykset ja etenkin kyseisen asetuksen 26 artiklan 6 kohdan mukaisen edellytyksen, jonka mukaan tuki on maksettava neljän

⁵⁶ Ks. asetuksen N:o 1408/2013 8 artikla.

⁵⁷ Ks. edellä 67–69 kohta.

vuoden kuluessa kustannukset tai menetyksen aiheuttaneen eläntaudin esiintymispäivästä, minkä varmistaminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä. Kyseinen toimenpide voidaan lisäksi vapauttaa ilmoitusvelvollisuudesta, jos se täyttää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maatalousalalla 18.12.2013 annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1408/2013 säädetyt edellytykset, minkä varmistaminen on myös ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä.